

Psalmus Humanus Művészetpedagógiai Egyesület

*„A zene mindenkié! De hogyan tehetjük azzá?”
Kodály Zoltán*

A KECSKEMÉTI PÉLDA

*„Így kívántam, ezt akartam. Kecskemét, 1958. június 10.”
Kodály Zoltán (1882–1967)*

Bejegyzés a Kecskeméti Ének-Zenei Általános Iskola
– mai nevén Kodály Iskola – vendégkönyvében

1950 – KODÁLY ISKOLA – 2025

Budapest, 2025

AJÁNLÁS

Az UNESCO Szellemi Kulturális Örökség Jó Megőrzési Gyakorlatok Regiszterébe 2016-ban, éppen 5 évvel ezelőtt került bejegyzésre A népzenei örökség Kodály koncepció szerinti megőrzése címmel a kodályi zenepedagógia. Vártuk a híreket Etiópiából, Addisz-Abeaból, ahol az UNESCO Szellemi Kulturális Örökség Kormányközi Bizottsága ülésezett. Öröm volt, amikor december 2-án jött hír: a Kodály-módszer elfogadást nyert.

Nem kellett sokat várni, hogy 2017. január 1-én elkezdődjön a Kodály Zoltánra emlékező év születésének 135 és halálának 50 éves évfordulója alkalmából. Az UNESCO főigazgatója, Irina Bokova által aláírt jegyzékre vételt megerősítő dokumentumot Balog Zoltán EMMI miniszterrel együtt adtuk át a Kodály-i gondolatot nemzetközi szinten is terjesztő kecskeméti Kodály Zoltán Zenepedagógiai Intézetet képviselő Ittész Mihálynak, a Magyar Kodály Társaság elnökének. Az ünnepélyes átadásra a Budapest Music Centerben, szeptember 18-án, a mindennapos éneklés témájában rendezett konferencián került sor.

Kodály szavaival: „A zene múlhatatlan része az emberi műveltségnek. Akiben ez nincs, annak műveltsége tökéletlen. Zene nélkül nincsen teljes ember. Így hát magától értetődő, hogy a zenét be kell kapcsolni az iskolai tárgyak közé. Nélkülözhetetlen.”

Nemcsak kötelességemnek éreztem, hanem a legfontosabb programok körébe soroltam azokat az alkalmakat, amikor a zene, az éneklés egyéniség- és közösségformáló erejéről beszélhettem, írhattam, hiszen soha nem volt aktuálisabb Kodály Zoltán intése, mint ma: „Mechanizálódó korunk olyan úton halad, amelynek végén az ember géppé válik. Ettől csak az ének szelleme véd meg.”

A Kodály koncepció népszerűsítésére rendhagyó digitális, művészetpedagógiai oktatócsoomag készült három különböző korosztálynak ajánlva Tehetséggondozás Kodály szellemében – nemzeti örökségünk a kodályi zenepedagógia címmel. A kezünkben lévő munka követendő eszközöket és megoldásokat ajánl szakembereknek és érdeklődő laikusoknak egyaránt a Kodály koncepció felvirágoztatásához.

Budapest, 2021. szeptember 27.

Dr. Réthelyi Miklós
az UNESCO Magyar Nemzeti Bizottság
elnöke

*Az UNESCO Szellemi Kulturális Örökség
Jó Megőrzési Gyakorlatok Regiszterébe
2016-ban került bejegyzésre
a kodályi zenepedagógia*

*Safeguarding of the folk music heritage by
the Kodály concept inscribed on the
Register of Good Safeguarding Practices*

A Hungarikum Bizottság 2017. március 21. napján – a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény 12.§ (2) alapján – hungarikummá nyilvánította a Kodály-módszer elnevezésű értéket, mivel az felkerült az UNESCO Szellemi Kulturális Örökség Jó Megőrzési Gyakorlatok Jegyzékébe

<https://ich.unesco.org/en/BSP/safeguarding-of-the-folk-music-heritage-by-the-kodaly-concept-01177>

Kodály Zoltán zenei nevelési módszerének az UNESCO Szellemi Kulturális Örökség Jó megőrzési Gyakorlatok Regiszterébe 2016-ban történt bejegyzésének 5. évfordulója tiszteletére, 2021. decemberében a Psalmus Humanus Művészetpedagógiai Egyesület

*Tehetseggondozás Kodály szellemében
– nemzeti örökségünk a kodályi zenepedagógia címmel
Rendhagyó digitális, művészetpedagógiai oktatócsomagot készített*

<https://tehetseggondozaskodaly-psalmus.hu>
<https://psalmusarts.hu>

**Kodály Zoltán zenepedagógiai örökségét ismerd meg,
legyél rá büszke és add tovább a gyermekeknek, hogy segítse
a „boldog, harmonikus gyermek, versenyképes tudás”
ideális cél elérését, minél hatékonyabban
és minél szélesebb körben!**

KECSKEMÉTI LAPOK

A Független Kisgazda, Földmunkás és Polgári Párt politikai napilapja

LEGJABB

Az angol rádió jelentése szerint Bövin nagy király Bidaufsal és Marshallal, mielőtt hazatérnének.

Nemzetország amerikai övezetének különai kormányzója tegnap kifejezte azt a reményét, hogy a berlini szövetséges tanács a külügyminiszeri értekezlet eredménytelensége ellenére folytatja működését. Semmi okot nem látok arra — mondotta Clay tábornok — hogy a tanács megszüntesse működését.

A londoni rádió jelentése szerint a négy nagyhatalomnak az osztrák ügyekben kiküldött külügyminiszeri helyettesei ma Londonban értekezletet tartanak. Az ülésen tanulmányozzák a Szovjetuniónak az ausztriai német tulajdonok kérdésében folt engedményeit, amely szerint az eredetileg kívánt 90 százalé-

Felejtethetetlenül szép, bensőséges ünnepség keretében köszöntötte Kecskemét népe Kodály Zoltánt

Leírhatatlan lelkesedéssel, őszinte szeretettel fogadta Kecskemét népe a hazatért Kodály Zoltánt. A magyar nemzet nagy nevelője visszatért a szülővárosába, amely már a huszas években elsőnek hirdette a Kodály-kultuszt. A Mester, a hangozó nagy varázslója 65 éven át hiába kufatja, hol van az otthona. Most megtalálta. Ez a megtalálás végtelenül szép volt. Színe áhítatos.

Piros-fehér-zöld színű zászlók díszítették a városbáza közgyűlési termét. Az emelvény felett közepén Kodály Zoltán hatalmas arcképe

ter elterjesztette a díszpolgárrá avatását a törvényhatósági bizottságnak, majd felolvasta a díszpolgári oklevel szövegét. Utóbb felbuzsant a laps, amely jelezte, hogy a törvényhatósági bizottság egyhangúan díszpolgárává avatta a nagy zeneszerzőt. Czuczány Ferenc főispán felkérésére az ünnepelt az emelvényre lépett.

Élete legenda

Több László polgármester ünnepi beszéde következett, melyek lapunk tegnapi számában már közöltünk. A Magyar Tudományos Akadé-

egy napon ráébredtem, sokkal szorosabban tartozom az egész magyarországhoz, mint bárki a saját szülőföldjéhez.

— Ez az érzés gyakorlatilag akkor érvényesült, amikor a huszas évek első felében vásárára kerültem. A között kellett választanom, itt lengedőm-e ebben az országban, ahol akkor az életkeheőbök igen megszülettek, vagy a nyugati, gazdaság kultúrájú államokban keresem a boldogulást. Éppen azokban az időkben nyílt meg számomra a lehetőség, amikor a kecskeméti Vég Mihály szövegére adított írom a

Kodály Zoltán díszpolgárrá avatásának ünnepi eseményét hangverseny követte, ahol többek között a Kecskeméti Tanítónőképző Intézet Gyakorló Iskolájának énekkara és zeneóvodája is szerepelt Szentkirályi Márta vezetésével.

Kodály Zoltánnak elnyerte tetszését az óvodások éneklése és Szentkirályi Mártát a vele folytatott beszélgetéskor így buzdította:

„Ez jó, csak nem szabad abbahagyni a hatéveseknél.

Így folytassák az iskolában is!”

Nemesszeghyné Szentkirályi Márta, a Kecskeméti Református Tanítóképző Intézet Gyakorló Iskolájának énektanára tiszteletben tartotta Kodály Zoltán tanácsát, hogy

az iskolában is folytassa a gyermekek mindennapos éneklését. Hatalmas akaraterővel sikerült létrehoznia és elindítania egy olyan típusú általános iskolát, amilyenhez hasonló még addig Magyarországon nem volt.

Ref. Kecskeméti Tanítónőképző Intézet
Kecskemét, Kaszap utca 6-14.

Archív felvétel az 1940-es évekből

Kecskeméten 1950-ben megalakult az első Ének Zenei Általános Iskola. Iskolaalapító igazgatónő: Nemesszeghyné Szentkirályi Márta

Nemesszeghyné Szentkirályi Márta végzettségét illetően magyar, német tan nyelvű iskolákban való tanításra képesített okl. tanítónő volt, és helyettese: Szabó Józsefné Gyökössy Erzsébet szintén okl. tanítónő, akik korábban mindketten a Kecskeméti Református Tanítónőképző Intézet Gyakorló Iskolája tanterületének tagjai voltak.

Igazgatói iroda – Kecskemét, Bánk bán utca 10.
Nemesszeghyné Szentkirályi Márta, Szabó Józsefné Gyökössy Erzsébet

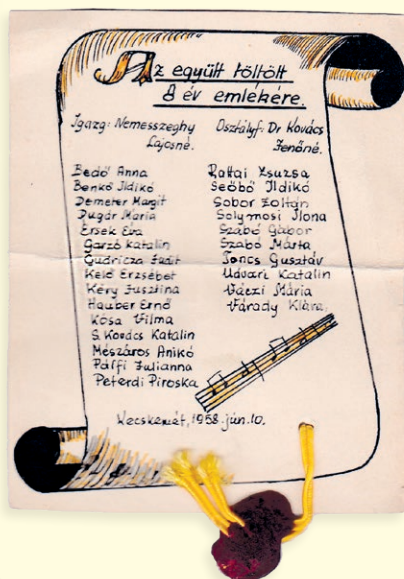
Az első tanév befejezésekor az 1950/1951-es tanévben az induló osztály, illetve az egyetlen osztályból álló iskola tanulói létszáma mindössze 19 fő volt.

A Kecskeméti Kodály Zoltán Zenepedagógiai Intézet Archívuma őriz egy 1978-ban megjelent szerény méretű, mégis az utókor számára igen értékes és jelentős zene-pedagógia-történeti kiadványt *In Memoriam Nemesszeghy Márta* címmel. (Kecskemét, 1978.)

Nemesszeghy Szentkirályi Márta

(Budapest, 1923. március 17 –
Kecskemét, 1973. július 13.)

A füzet Kecskeméten, az 1978. április 29–30-án az ének-zenei iskolák tanárai számára megrendezett országos találkozóra készült, és Nemesszeghyné Szentkirályi Mártának a nyilvánosság előtt már korábban elhangzott két szakmai előadásának anyagát őrizte meg.

Az **első előadást** 1970-ben, a Nemesszeghyné Szentkirályi Márta személyes közreműködésével létre hívott és megtartott I. Nemzetközi Kodály Szemináriumon ismerhették meg a résztvevők: *„A Kodály módszer iskolai gyakorlata”* címmel. Elméleti és gyakorlati tapasztalatait, mint a közoktatásban elsőként elindított ének-zenei általános iskola alapító igazgatónője osztotta meg a hallgatóságával.

A **második előadás** során Nemesszeghy Márta 1972. szeptember 13-án szólt a Kecskeméti Kodály Iskola diákjaihoz *„A közvetlen, szinte minden formalitást mellőző előadása”* hangszalagról került lejegyzésre. *„Ha írásban fogalmaz és felnőtteknek szól, bizonyára másképpen fogalmazza meg a mondanivalóját”* – olvasható a kiadvány *Előszavában*. De a minden változtatás nélkül lejegyzett szöveg így hitelesen megőrizhette Nemesszeghy Márta derűs, optimista életszemléletét, az élménybeszámoló közvetlenségét és annak tanító szándékát, valamint *„a tanítványaihoz és a jelen lévő kollégáihoz szóló előadásának lelkes és átfűtött, eredeti hangulatát.”* Nemesszeghy Márta középiskolai diákoknak szóló előadása így a **Kodály-módszer megvalósításának mindennapi iskolai gyakorlatát** idézi fel.

Kodály Zoltán figyelemmel kísérte a gyermekek iskolai terhelését, valamint *„megkülönböztetett figyelemmel kísérte az iskola tanárainak munkáját is. Rendszeres látogatója volt a tanítási óráknak, a saját anyagával vizsgáztatta a gyerekeket, és javaslataival meghatározta az iskola munkáját, elkövetkezendő feladatait. A pedagógusok számára biztonságot nyújtottak gyakori látogatásai és biztonságot jelentett érzékelhető szellemi jelenléte.(...)”*

(Részlet Nemesszeghyné Szentkirályi Márta 1970-ben, az I. Nemzetközi Kodály Szemináriumon elhangzott előadásából.)

Kodály tanár úr énekóránkat hallgatja. 1955. december

Az iskola szakmai eredményeinek elérésében meghatározó személyiség volt az iskola énektanára, az énekkar karvezetője és a vonósszenekar vezetője:

Nemesszeghy Lajos tanár úr.

Nemesszeghy Lajos (1902–1982) a Kecskeméti Ének-Zenei Általános Iskolának több, mint másfél évtizeden át nagyműveltségű, több nyelven beszélő és sokoldalú ének tanára, karnagya és zenekarvezetője volt. Iskoláit Kecskeméten, Szegeden, Budapesten és Bécsben végezte, s muzsikusként egész Európát bejárta. 1933 óta élt Kecskeméten. Később Szentkirályi Márta férje.

A '30-as években Vásárhelyi Zoltán kórusának másodkarmestere volt. Így személyes tapasztalatok fűzték a híres városban tartott Bartók és Kodály művek bemutatóihoz, és ezeknek a hangversenyeknek az alkalmával módja volta a szerzőkkel való személyes találkozásokra

is. Vásárhelyi Zoltán Kecskemétről való távozását követő időszakban „annak szellemiségét és munkásságát a leghatározottabban és legeredményesebben őrző szakember volt”, aki az 1949. júniusában Kecskeméten megrendezett Pünkösdi Dalostalálkozó főszervezőjének, Maróti Gyulának az előkészítésben, szakmai kérdésekben is a legbiztosabb támasza volt. 1950 után a Petőfi Népe lap zenekritikusaként is dolgozott, de írt a PARLANDO című zenepedagógiai folyóiratba is. Az 1960-as évek közepén ő volt a kecskeméti szimfonikus zenekar alapító karnagya.

Rendhagyó, digitális művészetpedagógiai oktatócsomag

**három különböző korosztálynak ajánlva:
középiskolai tanulóknak,
felsőfokú oktatásban résztvevő hallgatóknak és
pedagógusoknak
(óvónőknek, tanítóknak, ének-zene tanároknak
és gyógypedagógusoknak)**

„Kodály pedagógiai elképzelései nem az ének-zene módszertani kérdéseiből indultak ki, hanem egy átfogóbb, magasabb cél, a magyarság kulturális felemelkedésének, a társadalom megújulásának útját keresve fordult érdeklődése a pedagógia felé”

TURMEZEYNÉ HELLER ERIKA

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító –
és Óvóképző karának docense, karvezető

„A tehetségsegítés emberöltőnyi léptékű feladat.”

DR. BALOGH LÁSZLÓ

a Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetségének
(MATEHETSZ) elnöke

Bővebben:

<https://tehetseggondozaskodaly-psalmus.hu/>

Zeneileg művelt ifjúságot

nevel nagy mestere, Kodály Zoltán útmutatásai alapján a kecskeméti Zenei Általános Iskola.

Nyolc évvel ezelőtt 19 kisgyermek indult el olyan útra, amely eddig ismeretlen szépségeket, a művészet és a muzsika lélekenemesítő gazdagságát tárta fel számukra. Ezek a hajdani elsőosztályosok ma már jubildának. Ok az iskola első nyolcadikos növendékei. Hogy mit tudnak, azt hallani kell, arról nem könnyű papíron beszámolni. Bertalotti műveit milyen átéléssel és művészi tisztasággal éneklik! Milyen lelkesen beszélnek egy-egy nagy muzsikuss életművéről! Öröm látni, hogy az összhangzattani feladatokat milyen könnyedén oldják meg. Biztos, alapos tudás jellemzi őket a közismert tárgyakban is.

Tanulásukat, szórakozásukat és egész életsejtelüket a művészet szeretete, a szép keresése és megértésének vágya vezeti. Pedig ezek a gyerekek — egy-két esetet kivéve — nem szakzsédek, nem művészek tesznek, hanem — ami az iskola célja — az igazi művészetet értő, abban gyönyörködő és építőképes fiatal közösség lesz belőlük. Megfelelő alapműveltséggel rendelkeznek ahhoz, hogy ha majd felnőnek, és önálló életet töltenek be, a saját munkahelyükön mindenkör helyes irányba befolyásolják a kulturális életet.

Ma már 350 növendéke van az iskolának. Mint egyedülálló kezdeményezés, náluk indult meg először a népi táncoktatás is órarend keretében. Ez a lepkedrebbb tantárgyak közé tartozik. Ennek keretében megismerik az ország különböző vidékének táncait, viseletét, szokásait és dalait. Tánccos népi hagyományaink életrekelteése szoros kapcsolatban áll az általános művészi neveléssel.

A vonós zenekar tagjai Schubert, Mozart-, Bartók- és Rubinstein-műveket játszanak. Az énekkar és tánckar a kulturális seregszemlék első díját mindig megszerzi az iskolának.

Most van alakulóban az intézet művészegyüttese, amely országjáró körútra készül, célja az, hogy széles körben híveket szerezzen Kodály- és Bartók népi hagyományaink gazdag talajából sarjadt és a klasszikus művészetbe ágaó eszméinek. Ezen az úton haladva elérhetjük, hogy művelt és józslésű közönség igényli és irányítja majd az ország kulturális fejlődését, és ezzel szépíti, gazdagítja és tartalmában megemeli a saját egyéni életét is.

Hisszük, hogy az Alföldön kivirágzó első Zenei Általános Iskoláról is híres lesz Kecskemét városa, és Kodály Zoltán szülővárosának ifjúsága méltó lesz nagy szülőltéhez.

Bieliczkyne Varga Katalin

- 1 Csillag a szem, dalol a szív
Kodály Beinlunokat énekel a kicsinyek kórusa
- 2 Az iskolai zenekar gondolkásai elmélyülten muzsikálnak
Mozart- és Bartók-műveket adnak elő
- 3 Bedő Anikó VIII. osztályos étanuló a hangszerstanulásban is
az elsők között van
- 4 Legszébb szórakozás a társas muzsikálás
Terebessy Éva éneket Kereczkey Anikó kíséri
- 5 Vidáman járják a szerelmi üvegestáncot,
mégsem esik le fejükről az üveg
(Kelsmann Mariann felvétele)

Psalmus Humanus Napok, Budapest

2004. március 6.

Nádor Terem (1146 Budapest, Ajtósi Dürer sor 39.)

A konferencia előadói és a közreműködő intézmények az előadások és bemutatók sorrendjében:

MÁDL FERENC köztársasági elnök üzenete

1. DR. HÁMORI JÓZSEF agykutató
2. DR. BARKÓCZI ILONA pszichológus
3. K. UDVARI KATALIN zenetanár
4. A Vakok Általános Iskolájának növendékei. Tanár: BÜKI RITA GYÖRGYI
Közreműködnek: Pécsi Sebestyén Ált. és Zenetagozatos Iskola tanulói
Tanár: VASS VERONIKA
5. EMBER CSABA zenetanár
6. DR. NAGYNÉ KOVÁCS BARBARA zenetanár, óvónő, fejlesztőpedagógus,
valamint a Budapest, XXII. ker. 5.sz. Óvoda zeneóvodásai
7. DR.VEKERDY TAMÁS gyermek-szakpszichológus
8. BARÁTH ZOLTÁN zenetanár
9. GONDA JÁNOS zongoraművész, zenetörténész, egyetemi tanár
10. Kecskeméti Főiskola Tanítóképző Főiskolai Karának PerlaTon Nőikara
Tanár: OROSZNÉ TORNYAI LILLA

2004. március 7.

Régi Zeneakadémia (1164 Budapest, Vörösmarty utca 35.)

1. Budapest, Alsóerdősi Ének-zene Tagozatos Általános Iskola és Gimnázium. Tanár: GIEGLER ILDIKÓ
2. SZŐNYI ERSZÉBET – zeneszerző, ny.tanszékvezető egyetemi tanár
3. GILBERT DE GREEVE – zongoraművész, zeneszerző (Belgium)
4. SOLYMOSSI TARI EMŐKE – zenetörténész, újságíró
5. PERÉNYI MIKLÓS – gordonkaművész, NÉMETH TAMÁS – zongoraművész
6. HEINRICH ULLRICH – zenetanár, gyógypedagógus (Németország)
Tolmács: VETŐ ANNA, a módszer magyarországi meghonosítója
7. Pető András Nevelő és Nevelőképző Intézet
Tanár: RÓNASZÉKINÉ ÖRFALVY KATALIN
8. DR. PÁSZTOR ZSUZZA – zenetanár, tudományos kutató, valamint
a Budapest, Szabolcsi Bence Zeneiskola zongora tanszakos növendékei
9. BUBNÓ TAMÁS és DR. MEZEI JÁNOS – a Budapesti Énekes Iskola
művészeti vezetői, valamint a Budapesti Énekes Iskola növendékei
10. A Vakok Általános Iskolájának növendékei. Tanár: BÜKI RITA GYÖRGYI
11. Budapesti Parafónia Zenekar. Tanár: MEGYESI ZSÓFIA
12. DR. BATTA ANDRÁS – zenetörténész

„Megértük az első aratást...”

Kecskemét, 1958. június 10.

Különös öröm, hogy Kecskeméten
éltek meg a 10. évfordulóját az az iskola,
amely mintaképe lehet minden általános
iskolának, ha teljes ember akar nevelni.
Huszarodósa helyenként megoldana egy csomó
másik népvel kapcsolatos kérdést: Községnevelés,
zenei foglalkoztatás stb.

Kecskemét 1960 nov. 2

Kodály Zoltán

Kodály Zoltán bejegyzéseiből
a Kecskeméti Ének-Zenei Általános Iskola vendégkönyvében

Psalmus Humanus

Művészetpedagógiai Egyesület

„A zene mindenkié! De hogyan tehetjük azzá?”

KODÁLY ZOLTÁN

IMPRESSZUM

Szerkesztette:

K. Udvari Katalin

gordonka- és szolfézstanár,

a Psalmus Humanus Művészetpedagógiai Egyesület

alapító elnöke

a Kecskeméti Ének-Zenei Általános Iskola

egykori tanulója

Szakértő:

Dr. Bodnár Gábor

DLA egyetemi tanár, intézetigazgató,

ELTE BTK Művészetközvetítő és Zenei Intézet

Kiadványunkat zenepedagógia-történeti gyűjteményünkől, egykori ének-zenei általános iskolai tanulóktól kért írásbeli visszaemlékezésekből – valamint dr. Kőkeny Jánosnak, a Kecskeméti Kodály Iskola egykori, köztisztületnek örvendő tanárának, történésznek és dr. Maróti Gyulának, a KÓTA alapító főtítkárának magándokumentum-gyűjteményeiből, a Kecskeméti Ének-zenei Általános Iskolához fűződő személyes tapasztalataikból és élményeikből, illetve Kodály Zoltánnal és Nemesszeghyné Szentkirályi Márta iskolaalapító igazgatónővel történt találkozásuk felidézésével állítottuk össze.

Támogató:

MAGYAR MŰVÉSZETI
AKADÉMIA

Embléma: Simon András grafikus • Fotó: Gadányi György • Tipográfia: Dobó Nándor

Copyright © PSALMUS HUMANUS Művészetpedagógiai Egyesület, 2002–2025.

Székhely: 1145, Budapest; Amerikai út 41. • Telefon: +36 1 384 1971

Mobil: +36 20 444 7750 • E-mail cím: psalmus.humanus@gmail.com

<https://psalmusarts.hu>

<https://tehetseggondozaskodaly-psalmus.hu>